

Uddannelsesprogram
Hoveduddannelsen i oto-rhino-laryngologi
Region Syddanmark

ØNH afdeling Vejle – Odense Universitetshospital

Januar 2017

Indhold

1. Indledning.....	3
1.1. Beskrivelse og afgrænsning af specialet.....	3
1.2 Organisatorisk status for øre-, næse- og halsspecialet i Region Syd.....	3
1.3 Speciallægeuddannelsens opbygning.....	3
2. Uddannelsens opbygning	4
2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder	4
3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	10
3.1 CHECKLISTE	10
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder	31
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning	32
4. Uddannelsesvejledning.....	34
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse.....	34
6. Nyttige kontakter.....	35

1. Indledning

Specialet Oto-rhino-laryngologi er beskrevet i målbeskrivelsen, som findes på www.sst.dk hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af uddannelsesprogrammer, som kan findes på www.videreuddannelsen-syd.dk under de relevante speciale. Uddannelsesprogrammerne udleveres ved første ansættelse i forløbet.

1.1. Beskrivelse og afgrænsning af specialet

Specialet omfatter forebyggelse, diagnostik, behandling og kontrol af kirurgiske og medicinske sygdomme samt traumer i øre- næse- bihuler, mundhule, spytkirtler, svælg, strube, bronkier, spiserør og halsens bløddele, inklusive glandula thyreoidea/parathyreoideas kirurgiske sygdomme. Inden for samtlige områder foregår desuden såvel eksperimentel som klinisk forskning.

De væsentligste sygdomsgrupper er:

- Akutte og Kroniske infektioner, samt allergisk betingede sygdommen i øre-, næse- og Halsområdet, samt komplikationer til disse lidelser.
- Neurologiske lidelser i hoved- halsområdet med speciel vægt på kranienerver, herunder især høre- og balancenerver.
- Benigne og maligne tumorer i hoved- halsområdet
- Lidelser, der kræver endoskopisk diagnostik og behandling i larynx, trachea, bronkier og oesophagus.
- Medfødte lidelser og akutte traumer i hoved- og halsområdet.
- Audiologi er et fagområde indefor specialet

Øre-, næse- halsspecialet er generelt karakteriseret ved at omfatte en lang række kliniske subspecialer og at have en bred berøringsflade og samarbejde med en række andre kliniske afdelinger:

Onkologisk afdeling, neuroafdelingerne (Neuromedicinsk og Neurokirurgisk afdeling), lungeafdelingerne (Lungemedicinsk og Thoraxkirurgisk afdeling), Kæbekirurgisk afdeling, øjenafdelingen, Medicinsk Endokrinologisk afdeling, børneafdelingen.

1.2 Organisatorisk status for øre-, næse- og halsspecialet i Region Syd

Der findes i region syd fire selvstændige øre- næse- halsafdelinger i hhv. Esbjerg, Sønderborg, Vejle, Svendborg/Odense. Der er audiologiske afdelinger/funktioner på alle matrikler fraset Svendborg.

1.3 Speciallægeuddannelsens opbygning

Speciallægeuddannelsen i oto- rhino- laryngologi består af en introduktionsuddannelse og en hoveduddannelse. Introduktionsuddannelsen varer 1 år, hvor den uddannelsessøgende skal opnå et bredt basalt, teoretisk og klinisk erfaringsgrundlag, ifølge målbeskrivelsen (Sundhedsstyrelsen). Hoveduddannelsen varer 4 år med ansættelser, der tilsammen sikrer, at målbeskrivelsens kompetencer opfyldes.

2. Uddannelsens opbygning

Hoveduddannelsens varighed er 4 år, og det overordnede indhold er beskrevet i målbeskrivelsen (www.sst.dk). Dette uddannelsesprogram angiver, hvordan uddannelsesforløbet Sygehus Lillebælt Vejle – OUH Odense Universitetshospital konkret er tilrettelagt.

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse	4. ansættelse	5. ansættelse
<i>Øre-Næse-Halsafd. Vejle</i>	<i>Høreklubnikken, Sygehus Lillebælt</i>	<i>Afdeling F, OUH-Odense</i>	<i>Speciallægepraksis i Region Syddanmark</i>	<i>Øre-Næse-Halsafd. Vejle</i>
<i>12 mdr.</i>	<i>6 mdr.</i>	<i>Varighed (mdr.)12 mdr.</i>	<i>Varighed (mdr.)6 mdr.</i>	<i>12 mdr.</i>

2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder

Nedenfor findes en kort beskrivelse af de ansættelsessteder, uddannelseslægen skal ansættes på i hoveduddannelsen. Beskrivelsen er kort, men der findes en mere udførlig udgave på ansættelsesstedets hjemmeside. Se de anførte links.

1. og 5. ansættelse: *Øre-Næse-Halsafdelingen, Sygehus Lillebælt Vejle*

<http://www.sygehuslillebaelt.dk/wm257723>

Øre- næse- halsafdeling har en ledelse bestående af ledende overlæge og ledende oversygeplejerske.

Befolkningsgrundlag: En del af det gamle Vejle amt, samt en del patienter henvist fra praktiserende otologer i hele region Syddanmark (antal indbyggere ca. 1.200.000), samt en del patienter fra hele landet.

Fysiske rammer:

Afdelingen har et ambulatorium, operationsafsnit, sengeafsnit og kontorgang som ligger i forlængelse af hinanden.

Sengeafsnit A130 råder over 9 stationære ØNH senge til voksne og 4 stationære senge til børn. Der udover findes der 10 dagkirurgiske pladser. Der findes yderligere et veludstyret undersøgelsesrum. Antal indlæggelser i 2012: 1200 patienter

Operationsafsnittet råder over 3 faste ØNH operationsstuer. En 4 operationsstue deles med lungemedicinsk afdeling. Der er ca.2500 operationer i generel anæstesi om året.

Ambulatorium råder over 5 undersøgelses rum. Audiologisk afdeling ligger i forlængelse af ØNH ambulatorium, hvor ved der er et tæt samarbejde. UL scanning og foniatrisk undersøgelse og trans nasal øsophagoskopi er tilgængelig for alle undersøgelses rum. I ambulatoriet, modtages pt. fra praktiserende otologer, i et vist omfang fra alment praktiserende læger, tilsyn fra andre afdelinger og akutte patienter fra skadestue og vagtlæge. Antal ambulante konsultationer pr. år ca 11.000 i ØNH ambulatoriet og 10.000 i Høreklubnikken pr. år.

Stabsstruktur:

Ledende overlæge	1
Overenskomstansatte overlæger med beredskabsvagt	5
Afdelingslæger	3
Hoveduddannelseslæger	2
Introduktionslæger	2

Vagtstruktur:

Der er 9 skiftet vagt fra bolig. Reservelæger deltager i vagt på lige fod med overlæger og afdelingslæger- dog er der for reservelæger altid en beredskabsvagt, der kan kontaktes. I den omfang der er muligt fritages introlæger de første 3 måneder fra vagtholdet.

Der er almindelig arbejdsdag, hvorefter man fortsætter i vagt uden for tjenestestedet til næste dag. I vagten ses pt. Henvist fra skadestuen eller vagtlæge. I vagten er der altid god assistance fra sygeplejerske.

Behandling/kirurgi:

- Øre- mellemørekirurgi: Der udføres kirurgi for kongenitte misdannelser (aures alatae). Endvidere foretages i høj grad otokirurgisk indgreb, både børn og voksne.
- Næse- Bihule kirurgi: Der udføres et stort antal næse- bihule operationer- endoskopisk næse bihule kirurgi (maligne forandringer sendes til OUH). Der udredes for søvnforstyrrelser og afdeling behandler obstruktiv søvnapnø (CPAP)
- Hals: der udføres spytkirtelkirurgi, spytkirtelendoskopi, kirurgi for kongenitte misdannelses på halsen (lateral og median halscyste), diagnostiske indgreb på halsen, inkl. udredning af hoved halskræft patienter. Endvidere operation af andre benigne tumorer. Kirurgisk og onkologisk behandling af maligne forandringer foregår på OUH eller ÅKH, som vi har et tæt samarbejde med. Der foretages laryngoskopi, samt foniatrik udredning med stroboskopi. Der er til den medicinske foniatri funktion knyttet talepædagog fra kommunikationscentret, som varetages af høreklinikkens speciallæger.
- Ansigtstraumatologi: Zygomafrakturer og næsefrakturer varetages af ØNH læger. Mandibelfrakturer og frakturer som involverer den tandbærende del af maxillen behandles af Kæbekirurgisk afdeling.

Afdelingen har et godt klinisk miljø og stor undervisningsinteresse. Den uddannelsessøgende har gode chancer for at forske og træne i fremlæggelse af forskellige emner, inden for specialet i forbindelse med en ugentlig undervisningsdag.

Der forventes deltagelse i afdelings interne undervisning, møder og diverse kurser inden for specialet.

Teoretisk Viden:

Der er adgang til afdelingens omfattende instruksbog via infonet

Det har desuden i en årrække været tradition, at der bliver afholdt faglige eftermiddagsmøder to gange om året. De uddannelsessøgende læger vil ved disse møder blive pålagt at fremlægge faglige emner.

Bortset fra i ferieperioder er der hver torsdag morgen fra kl. 08.15 til kl.09.00 undervisning i konference rummet. En gang om måned er dette erstattet af staf meeting for hele sygehuset. Hver tirsdag morgen præsenteres en kort klinisk case.

2. ansættelse: Høreklubben, Sygehus Lillebælt Vejle

Høreklubben er på Vejle Sygehus en del af Øre-Næse-Halsafdelingen. Den er placeret i tilknytning til Øre-Næse-Halsafdelingens ambulatorium og er bemannet med ca. 14 personer fordelt på audiologassistenter, audiologopæder, læger, sekretærer, teknikere og øreprotekniker.

Funktioner:

Afdelingen fungerer som Høreklubben for befolkningen i hovedsagelig Region Syddanmark.

Hovedfunktionen er diagnostisk og behandling af hørelidelser. Behandlingen vil for en stor del rette sig mod tildeling og tilpasning af høreapparat til hørehandicappede. Behandling vil ofte være livslang. Vi vil derfor typisk have patienten i vort regi i mange år.

Ud over høreapparatbehandling af voksne og børn udgør høreundersøgelser af børn et stort område. Desuden betjener Høreklubben Otologisk Afdeling, hvad angår høreprøver og undersøgelse af balancefunktionen.

Undersøgelsesmetoder:

Afdelingen betjener sig af konventionelle audiologiske undersøgelsesmetoder inkl. hjernestammeaudiometri. Derudover benytter vi undersøgelsesmetoderne ASSR, VEMP, VNG og VHIT.

Foruden den audiologiske aktivitet er der én dag om ugen en foniatrisk funktion. Her medvirker en talepædagog fra Center for Kommunikation og Hjælpemidler.

3. ansættelse: Øre- Næse- Halskirurgisk Afdeling F, OUH Odense

<https://ouh.dk/til-patienter-og-parorende/svendborg/afdelinger/f-ore-naese-hals-horeklubben-afdeling-f>

Øre- næse- halskirurgisk afdeling F har en ledelse bestående af ledende overlæge og ledende oversygeplejerske.

Befolkningsgrundlag:

I regionen:	ca. 1.200.000 indbyggere
Det lokale optageområde	ca. 230.000 indbyggere
OUH optageområde	ca. 472.000 indbyggere

Sengepladser:

25 senge fordelt på en voksenafdeling med 20 senge og 5 senge placeret på børnekirurgisk afdeling.

Fysiske rammer:

Afdelingen har et sammenhængende ambulatorium og operationsafsnit med tilhørende sekretariat beliggende i stueetagen i bygning 1, "højhuset".

Afdelingens sengeafsnit F2 er beliggende i bygning 1. 9.sal.

Lægekontorer med dertil hørende sekretærfunktion er beliggende i bygning 6, 1. sal. I samme bygning (stueetagen) findes sengeafsnit H7.

Afdelingen har operationsgang med 3 operationsstuer til øre- næse- halsoperationer, samt en operationsstue til kæbekirurgiske operationer.

Operationsgangen har opvågningsstue, som også benyttes af øjenafdelingen.

Stabsstruktur:

Overlæger	8
Afdelingslæger	4
1.reservelæge	1
Hoveduddannelseslæger	4
Introduktionslæger	2
Reservelæge	1

Der udføres kirurgisk indgreb inden for alle områder af specialet både på basis- og landsdelsniveau.

Vagtstruktur:

Kursister og læger i introduktionsstilling går i 6-skiftet forvagt med tilkald fra bolig. Vagten er to-delt med overlappende tjeneste, således at der er tid til rapportering indenfor arbejdstilrettelæggelsen i perioderne 08.00-09.00 og 14.00-15.00.

Bagvagten er 7-skiftet med vagt fra bolig.

Overlæger uden vagt tilkaldes i det omfang det er nødvendigt.

I vagtdøgnet bistås lægeholdet af to af afdelingens sygeplejersker.

Behandling/kirurgi:

- Hoved- hals- tumorkirurgi:

Der udføres benign og malign tumorkirurgi i hoved- halsområdet. Herunder al benign thyreoideakirurgi for patienter i Fyns Amt.

Orale, maligne lidelser behandles på universitetshospitalets plastikkirurgiske afdeling i evt. samarbejde med odontologer og otologer.

Ansigtstraumatologi med behandlingskrævende frakturer behandles af odontologisk afdeling. Banale næsefrakturer behandles i otologregi.

- Næse- bihulekirurgi:

Der udføres septum- og septumrinoplastikker samt endoskopisk næse- bihulekirurgi, herunder kirurgisk behandling af cancer i næse-bihuler og behandling af choanalatresi.

Juvenile angiofibromer behandles i samarbejde med røntgenafdelingen.

- Øre-/mellemørekirurgi:

Der udføres operation for kongenitte misdannelser af ydre øre, herunder aures alatae samt kongenitte øregangsatresier.

Der udføres et stort antal otokirurgiske indgreb, herunder stapeskirurgi.

Døvblevne voksne behandles i samarbejde med Audiologisk klinik med cochlear implant. I mindre omfang gives benforankret høreapparat (BAHA).

- Ansigtstraumatologi:

Odontologisk afdeling K.

- Foniatri/fonokirurgi:

Der er i afdelingen en foniatrisk enhed med fuldt udbygget undersøgelses- og registreringsudstyr. Aktiviteten styres selvstændigt af en af afdelingens speciallæger. Anvendelse af laserudstyr indgår som behandlingsmulighed.

Der er til funktionen knyttet talepædagog.

Øvrige aktiviteter:

Afdelingen er center for patienter med Mb. Osler. Der anvendes såvel laserterapi som embolisering (i samarbejde med Røntgenafdeling).

Afdelingen har i en årrække betjent sig af egne ultralydsskannere i udredning og kontrol af lidelser på halsen.

Uddannelse:

Afdelingen deltager meget engageret i såvel den præ- som postgraduate uddannelse.

Den prægraduate undervisning i otologi ledes af afdelingens forskningsansvarlige overlæge som tillige er klinisk lektor ved Syddansk universitet. Fire af afdelingens øvrige speciallæger er ligeledes kliniske lektorer.

Endvidere har studenterne mulighed for at vælge at skrive fordybelsesopgave i otologi. Til denne funktion er der etableret kontorfaciliteter ved afdelingens lægekontorer.

I semestrene har afdelingen ansvar for undervisning af tre studenter.

Til at lede den postgraduate undervisning har afdelingen en uddannelsesansvarlig overlæge og en uddannelseskoordinerende yngre læge.

Øre- næse- halsafdelingen har tradition for et godt klinisk uddannelsesmiljø. Der er endvidere god mulighed for deltagelse i kurser etc.

Forskning:

Afdelingen har igennem mange år haft tradition for klinisk forskning og i mindre omfang basal forskning. Den forskningsansvarlige overlæge synliggør afdelingens aktuelle og mulige projekter. Det forventes, at de uddannelsessøgende læger deltager i disse aktiviteter, og der vil blive taget initiativer til, at den enkelte uddannelsessøgende læge i tilslutning det kliniske ophold i afdeling selvstændigt dokumenterer sine forskningsresultater. 4 af afdelingens speciallæger har Ph.d.-grad og 5 af afdelingens yngre læger er i gang eller har afsluttet Ph.d. studiet (2011)

4. ansættelse: Speciallægepraksis i Region Syddanmark

I uddannelsen indgår 6 mdr. ansættelse i øre- næse- halspraksis.

Der er indgået aftale med to praktiserende ørelæger i regionen (Fredericia og Odense).

3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og vurderingsstrategier. <https://www.sst.dk/da/Viden/Uddannelse/Uddannelse-af-speciallaeger/Maalbeskrivelser>

I dette program findes anvisning på i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og metoder vælges for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse i det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet:

3.1 CHECKLISTE

Målbeskrivelsens liste over kompetencer til hoveduddannelsen

Seneste tidspunkt for opnåelse af den enkelte kompetence er angivet i sidste kolonne.

F1 angiver første ophold i Funktionsbærende enhed

A angiver audiologisk afdeling,

H angiver ophold i Højt specialiseret enhed,

P angiver praksisophold

F2 angiver andet ophold i Funktionsbærende enhed

O angiver fokuseret ophold på onkologisk afdeling

Medicinsk ekspert

OTOLOGI OG OTONEUROLOGI (HO)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse
HO 1.	Diagnosticere og behandle kroniske/komplicerede infektive/inflammatoriske tilstande i ydre øre og øregang	<ul style="list-style-type: none"> • Kronisk/eksematøs ekstern otitis 	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO 2.	Diagnosticere og redegøre for behandlingen af <ul style="list-style-type: none"> • Kongenitte deformiteter i ydre øre og øregang • Akvisitte deformiteter i ydre øre og øregang 	<ul style="list-style-type: none"> • Microti • Anoti 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F2
HO 3.	Behandle aures alatae og præaurikulære fistler	<ul style="list-style-type: none"> • Plastik af ydre øre 	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO 4.	Diagnosticere tumorer i og omkring ydre øre og i øregang	<ul style="list-style-type: none"> • Kutane neoplasier 	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO 5.	Fjerne mindre, velafgrænsede tumorer i og omkring ydre øre	<ul style="list-style-type: none"> • Præaurikulære vedhæng 	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO 6.	Behandle traumatisk affektioner af ydre øre og øregang	<ul style="list-style-type: none"> • Suturere større skader på ydre øre • Behandle othæmatom 	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO 7.	Diagnosticere, samt behandle eller visitere traumatisk trommehinde- og mellemøretilstande	<ul style="list-style-type: none"> • Barotraume • Hæmatotympanum • Otoliquorrhoe 	Mesterlære	Bedside Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1
HO 8.	Diagnosticere og kende behandling af komplikationer til akut mellemøreinfektion	<ul style="list-style-type: none"> • Mastoiditis • Meningitis 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO 9.	Diagnosticere og konservativt behandle kroniske mellemøreinfektioner og – inflammationer.	<ul style="list-style-type: none"> • Oprensning operationskaviteter 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO 10.	Diagnosticere og kende behandlingen af kolesteatom sygdom	<ul style="list-style-type: none"> • Flaccidakolesteatom 	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser med	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse
			Selvstudie	diskussion af 1 case	
HO 11.	Diagnosticere og visitere glomustumor	<ul style="list-style-type: none"> • Angive symptomer og fund der giver mistanke om glomustumor 	Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	H
HO 12.	Diagnosticere årsager til konduktivt høretab og redegøre for behandlingen	<ul style="list-style-type: none"> • Sequelae otiditis, otosklerose, andre årsager til konduktivt høretab. • Kende principperne for høreforbedende operationer. • Have kendskab til høreapparats behandling og rådgive herom. 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Struktureret kollegial bedømmelse Porteføljeoptegnelser	F1
HO 13.	Diagnosticere vestibulært udløst svimmelhed	<ul style="list-style-type: none"> • Tolke kalorisk prøve, headshake, impuls-test, Dix-Hallpike's test og lateral buegangstest 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1
HO 14.	Behandle vestibulære årsager til svimmelhed	<ul style="list-style-type: none"> • BPPV (Epley) • Mb. Meniere • Neuritis vestibularis • Labyrinthitis • Ramsay-Hunt syndrom (zoster oticus) • Svimmelhed associeret med sudden deafness • Transportsyge 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetence-godkendelse
HO 15.	Have kendskab til og kunne visitere andre årsager til vestibulært udløst svimmelhed	<ul style="list-style-type: none"> • Commotio labyrinthii • Temporalbens fraktur (herunder perilymfatisk fistel) • Buegangsdehiscens • Migræne ækvivalent vertigo • Fobisk postural vertigo • Barotraume 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO 16.	Have kendskab til og kunne visitere andre årsager til vertigo, herunder centrale årsager	<ul style="list-style-type: none"> • Cerebellart infarkt • Hjernestamm infarkt • Dissemineret sklerose • Udføre otoneurologisk undersøgelse 	Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO 17.	Diagnosticere, udrede og behandle facialispareser	<ul style="list-style-type: none"> • Perifer kontracentral pareser • Udføre otoneurologisk undersøgelse (incl. smag) 	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HO 18.	Diagnosticere og udrede kranienervpareser udover ovenanførte	<ul style="list-style-type: none"> • Udføre otoneurologisk undersøgelse (incl. smag og lugt, hvor indiceret) 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HO 19.	Diagnosticere, behandle og visitere patienter med ansigtssmerter	<ul style="list-style-type: none"> • Udføre otoneurologisk undersøgelse • Trigeminal neuralgi • Atypiske ansigtssmerter 	Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse
		<ul style="list-style-type: none"> • Myoser 			

AUDIOLOGI (HA)

	Kompetencer	Konkretisering af mål/eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetencegodkendelse
HA1.	Optage en specifik audiologisk anamnese og tilrettelægge et audiologisk undersøgelsesprogram til kvantitativ og kvalitativ måling af hørelsen		Mesterlære	Bedside Intern audit Porteføljeoptegnelser	A
HA2.	Foretage en grov klinisk vurdering af hørelsen og udføre og tolke udfaldet af klassiske stemmegaffeltests, umaskeret toneaudiometri med luft- og benledning, impedansundersøgelse og otoakustiske emissioner	<ul style="list-style-type: none"> • Hviske- og talestemmeprøve • Rinne • Weber • Bing • Tympanometri • Compliance • Øregangsvolumen • Stapediusreflekser • Gellé's test 	Mesterlære Specialespecifikt kursus	Bedside Porteføljeoptegnelser Godkendt kursus	A
HA3.	Tolke resultatet af en standardaudiometrisk undersøgelse. Vurdere om resultaterne er samstemmende og evt. behov for obj. audiometri og simulationstests. Redegøre for maskeringsprincipper og fejlkilder	<ul style="list-style-type: none"> • Tonetærskler med luft- og benledning • Taletærskel • Skelneevne med maskering ved behov • Impedansundersøgelse 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudium	Bedside Godkendt kursus Portoføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	A
HA4.	Opstille udredningsprogram ved mistanke om vestibularis schwannom eller anden cerebellopontin vinkel tumor		Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Portoføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	A
HA5.	Beskrive hjernestammeaudiometri foretaget mhp retrocochleær diagnostik og kunne drage konsekvens af resultatet		Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Porteføljeoptegnelser Godkendt kursus	A

	Kompetencer	Konkretisering af mål/eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetence-godkendelse
HA6.	Kunne rubricere en hørenedsættelse topisk diagnostisk og foreslå en sandsynlig ætiologisk diagnose		Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudium	Bedside Porteføljeoptegnelser Godkendt kursus	A
HA7.	Redegøre for de hyppigste risikofaktorer for og årsager til kongenit eller i barndommen erhvervet hørenedsættelse og mulighederne for ætiologisk udredning	<ul style="list-style-type: none"> • Kende det neonatale hørescreeningsprogram • Kende betydningen af tidlig diagnostik og intervention ved kongenit eller tidligt erhvervet hørenedsættelse hos spædbørn 	Speciale specifikt kursus Selvstudium	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	A
HA8.	Foreslå aldersrelevant adfærdsaudiometri og elektrofysiologiske høreus. til børn og kunne tolke resultaterne af adfærdsaudiometrien		Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Intern audit Godkendt kursus	A
HA9.	Foreslå ætiologisk udredning ved hørenedsættelse i barndommen	<ul style="list-style-type: none"> • Kende de hyppigste risikofaktorer for og årsager til kongenit eller i barndommen erhvervet hørenedsættelse 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	A
HA10.	Udrede sudden deafness og diskutere evt. behandling		Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Porteføljeoptegnelser Godkendt kursus	A
HA11.	Iværksætte audiologisk vurdering efter meningitis	<ul style="list-style-type: none"> • Redegøre for betydningen af snarlig audiologisk udredning og evt. behandling med cochlear implantat ved døvhed efter meningitis i forbindelse med risiko for fibrosering/ossifikation af cochlea 	Selvstudie	Porteføljeoptegnelser	A
HA12.	Foreslå mulig behandling ved hørenedsættelse betinget af malformation, infektion, traume, toksisitet, degeneration, neoplasi og autoimmune, vaskulære, eller metaboliske sygdomme	<ul style="list-style-type: none"> • Sequelae otidis • Traumatisk trommehindeperforation • Barotraume 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	A

	Kompetencer	Konkretisering af mål/eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	Tidspunkt for forventet kompetence-godkendelse
HA13.	Foreslå relevant hørehabilitering med høreapparat, høreforbedrende kirurgi eller en kombination hos børn og voksne og foreslå egnet høreapparattype	<ul style="list-style-type: none"> • Kende mulighederne og begrænsningerne i forskellige udformninger af høreapparat, forskellig signalbehandling og funktionaliteter og monaural/binaural tilpasning. • Kende basale principper for høreapparattilpasning og behov for efterkontrol. • Kunne foreslå tilpasning af CROS og biCROS. • Kunne identificere og håndtere komplikationer til høreapparatbehandling. • Kende kontraindikationer for høreapparatbrug. • Kende indikationer og hovedtrækkene i behandling med BAHA 	Mesterlære Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Portoføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	A
HA14.	Visitere børn og voksne til vurdering med henblik på behandling med cochlear implant	<ul style="list-style-type: none"> • Kende indikationer. • Kende hovedtrækkene i præoperativ udredning. • Kende hovedtræk i implantation og postoperativ optræning. 	Selvstudium Speciale specifikt kursus	Godkendt kursus Portoføljeoptegnelser	A
HA15.	Udrede tinnitus og hyperakuse og foreslå behandling	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnosticere evt. bagvedliggende behandlingskrævende tilstand. • Vurdere tinnitus genegrad og behandlingsindikation. • Kende principperne i gængse behandlingsmetoder 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Portoføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	A

RHINOLOGI (HR)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HR1	Udrede og behandle traumer af ydre næse, septum og cavum nasi inkl. fremmedlegemer samt komplikationer hertil: <ul style="list-style-type: none"> • Foretage reposition af kompliceret næsefraktur • Incidere septumhæmatom 	<ul style="list-style-type: none"> • Næsefraktur • Septumhæmatom • Rhinoliquorrorrhoe 	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HR2	Optage anamnese, undersøge, udrede og behandle rhinosinuitis (EPOS 2007) og andre inflammatoriske lidelser i cavum nasi og sinus paranasalis. Kunne foretage: <ul style="list-style-type: none"> • Sinusendoskopi • Kæbehulepunktur • Allergologisk udredning inkl.priktest • Medicinsk behandling • Parakliniske undersøgelser inkl.biopsi 	<ul style="list-style-type: none"> • Allergiske årsager • Nasal polypose • Cystisk fibrose • Relation til astma - "United Airways" • Wegeners granulomatose 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser Audit af 1 journal	P
HR3	Udrede og behandle rhinosinuitis (EPOS 2007), herunder komplikationer samt redegøre for : <ul style="list-style-type: none"> • CT-scanningsfund • Medicinsk behandling • Kirurgisk behandling, herunder FESS og CAS FESS 	<ul style="list-style-type: none"> • Suppurative komplikationer med involvering af orbita Frontal absces • Intrakranielle komplikationer • Barotraume 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Slvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser Audit af 1 journal	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HR4	Diagnosticere neoplasier i cavum nasi og sinus paranasalis: <ul style="list-style-type: none"> • Tolke CT/MR scanning • Biopsitagning • Kendskab til national vejledning for udredning og behandling af sinonasalcancer (DAHANCA) 	<ul style="list-style-type: none"> • Angiofibrom • Invert papillom • Maligne neoplasier 	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser	H
HR5	Diagnosticere og behandle kongenitte og erhvervede deformiteter af ydre næse og septum: <ul style="list-style-type: none"> • Vurdere såvel funktionelle som kosmetiske klager • Beherske kliniske metoder til vurdering af luftpassagen • Kendskab til objektive metoder til vurdering af luftpassagen • Foretage ukompliceret septumkorrektion • Foretage turbinoplastik • Kendskab til rhinoplastik med åben og lukket teknik 	<ul style="list-style-type: none"> • Septumdeviation • Deformiteter af ydre næse • Frakturfølger 	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HR6	Udrede choanal atresi og angive behandling	<ul style="list-style-type: none"> • Rejse mistanken og foretage undersøgelse herfor 	Mesterlære	Bedside	H

LARYNGOLOGI (HL)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HL1	Kende benigne lidelser i struben	<ul style="list-style-type: none"> • Reinkes ødem • Noduli • Papillomer 	Speciale specifikt kursus Selvstudie	Godkendt kursus	F1
HL2	Diagnosticere organiske og funktionelle stemmelidelser og instituere kirurgisk, medicinsk eller logopædisk behandling, herunder foretage: <ul style="list-style-type: none"> • Direkte laryngoskopi • Stroboskopisk undersøgelse og diagnostik • Redegøre for organisationen af taleforsorgen 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltagelse i talekonferencer • Skelne mellem hyper- og hypokinetisk dysfoni 	Talekonference Speciale specifikt kursus	Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case Godkendt kursus	F1
HL3	Have kendskab til stemmeanalyse	<ul style="list-style-type: none"> • Være bekendt med de enkelte parametre i analyserne og deres anvendelighed 	Speciale specifikt kursus	Godkendt kursus	H
HL4	Diagnosticere og iværksætte udredningsprogram hos patienter med stemmebåndsparese	Udføre <ul style="list-style-type: none"> • UL af hals • Stroboskopi • Tolke billeddiagnostik 	Mesterlære Selvstudie	Bedside Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1
HL5	Varetage opfølgning af logopædisk behandling af ensidig stemmebåndsparese: <ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde med logopæd 	<ul style="list-style-type: none"> • Udføre stroboskopi • Kendskab til thyreoplastik 	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Godkendt kursus Bedside Godkendt kursus	H

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
	<ul style="list-style-type: none"> Kendskab til kirurgisk behandling af ensidig stemmebåndsparese 	<ul style="list-style-type: none"> Kendskab til injektion i stemmelæben 			
HL6	Diagnosticere, iværksætte udredningsprogram og igangsætte behandling ved dobbeltsidig recurrensparase: <ul style="list-style-type: none"> Foretage trakeotomi Kendskab til arytenoidectomi Paraklinik Tolke billeddiagnostik 	<ul style="list-style-type: none"> Thyroideaecancer Lungecancer Rheumatologiske lidelser 	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HL7	Diagnosticere benigne og maligne tumorer i larynx, herunder have: <ul style="list-style-type: none"> Kendskab til behandlingen af c. laryngis i henhold til nationale retningslinjer (DAHANCA) 	<ul style="list-style-type: none"> UL af hals Larynxpapillomer Primær eller sekundær operativ behandling af larynxcancer Stemmehabilitering 	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	H
HL8	Kunne modtage og foretage akut primær behandling af traumer mod larynx: <ul style="list-style-type: none"> Larynxfraktur Larynxødem Luftvejsobstruktion 	<ul style="list-style-type: none"> UL af hals Billeddiagnostik 	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus	F1

HOVED – HALSKIRURGI (HH)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH1.	Optage anamnese, undersøge, diagnosticere medfødte sygdomme på hoved-hals, samt kranio-faciale misdannelser. Herunder kunne foretage: <ul style="list-style-type: none"> UL af hals 	<ul style="list-style-type: none"> Lateral halscyste/fistel Median halscyste Kongenitte neoplasier Torticollis Læbe-ganespalte Syndromer 	Mesterlære Varetagelse af praktisk arbejde Selvstudie Speciale specifikt kursus	Bedside Checkliste til optegnelse af kirurgiske indgreb Porteføljeoptegnelser Godkendt kursus	H

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
	<ul style="list-style-type: none"> FNA Tolke billeddiagnostik Assistere ved kirurgisk fjernelse af lateral halscyste/fistel Superviseret kirurgisk fjernelse af median halscyste 				
HH2.	<p>Behandle simple hudrelaterede tumorer på hoved og hals. Herunder kunne foretage:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lokalanæstesi Korrekt incision og anvendelse af suturteknikker <p>Herunder kunne redegøre for:</p> <ul style="list-style-type: none"> Risikofaktorer og komplikationer ved operation på hals generelt Præoperativ information Postoperative observationer 	<ul style="list-style-type: none"> Ateromer Hudtumorer Chondrodermatitis nodularis 	Mesterlære Varetagelse af praktisk arbejde Speciale specifikt kursus	Bedside Porteføljeoptegnelser. Checkliste til optegnelse af kirurgiske indgreb Godkendt kursus	F1
HH3.	<p>Diagnosticere bløddelsskader på hoved og hals samt varetage udredning, behandling af ukomplicerede læsioner og foreslå behandling af komplicerede læsioner</p>	<ul style="list-style-type: none"> Traume mod hals Stiklæsioner Nerveaffektion Tolke billeddiagnostik 	Mesterlære Varetagelse af praktisk arbejde	Bedside Porteføljeoptegnelser.	F1
HH4.	<p>Diagnosticere ansigts- og kraniebasis- frakturer. Herunder kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> Iværksætte undersøgelsesprogram Tolke røntgen og CT-scanning udføre klinisk undersøgelse af syn, øjenbevægelser, sensibilitet, tandforhold og bidfunktion Foretage evt. videre visitation <p>Behandle simpel zygoma fraktur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mandibelfrakturer (corpus, ramus og collum) Mellemansigtsfrakturer (maxil, zygoma og orbita) Overansigtsfrakturer (næse, nasoethmoidal og os frontale) 	Speciale specifikt kursus Selvstudie Mesterlære	Godkendt kursus Bedside Portefølgeoptegnelser med diskussion af 1 case	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH5.	<p>Varetage kirurgisk og medicinsk behandling af bløddelsinfektion og sår på hals, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirurgisk behandling med incision, drænage og revision af abscesser • Mikrobiologisk udredning • Medicinsk behandling • Sekundær suturering <p>Have kendskab til og rejse mistanken om samt initiere behandlingen af sjældne, men alvorlige bløddelsinfektioner på hals,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Abscesser • Fistler • Fremmedlegemer • Reblødning • Drænbehandling • Odontogene abscesser. • Nekrotiserende fasciitis (med supervision) • Lemierres syndrom (med supervision) 	<p>Speciale specifikt kursus</p> <p>Mesterlære</p> <p>Selvstudie</p>	<p>Godkendt kursus</p> <p>Bedside</p> <p>Portefølgeoptegnelse med diskussion af 1 case</p>	H
HH6.	<p>Diagnosticere lymfadenopati på halsen hos børn og voksne herunder tilrettelægge udredningsprogram med anvendelse og tolkning af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikrobiologiske undersøgelser • Parakliniske undersøgelser • FNA • UL af hals • Billeddiagnostik <p>Iværksætte relevant behandling</p> <p>Fjerne solitær lymfeknude</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bakterielle • Virale • Mykobakterier 	<p>Mesterlære</p> <p>Varetagelse af praktisk arbejde</p> <p>Speciale specifikt kursus</p>	<p>Bedside</p> <p>Porteføljeoptegnelser</p> <p>Godkendt kursus</p>	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH7.	<p>Opstille udredningsprogram ved "tumor colli" og/eller mistanke om metastase på hals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informere patienten om pakkeforløb og plan for udredning • Kendskab til behandling af ukendt primær tumor og aktuelle kræftpakkeforløb <p>Herunder kunne foretage:</p> <ul style="list-style-type: none"> • FNA • UL af hals • Tolkning af billeddiagnostik • Skopier med biopsier • TNM klassifikation • Canceranmeldelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Maligne neoplasier • Benigne neoplasier • Lymfom 	<p>Speciale specifikt kursus</p> <p>Selvstudie</p> <p>Mesterlære</p>	<p>Godkendt kursus</p> <p>Bedside</p> <p>Audit af 2 journaler (inkl. HH8)</p> <p>Porteføljeoptegnelser.</p>	F1
HH8.	<p>Ved begrundet mistanke om hoved-halskræft selvstændigt foretage udredning i henhold til gældende national vejledning (DAHANCA).</p> <p>Herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relevante skopier • Biopsi • FNA • Ernæringsvejlede • Vejledning omkring misbrug • Ordinere og tolke billeddiagnostik • TNM klassifikation • Canceranmeldelse • Redegøre for behandling • Informere patient om malignt svar • Henvise til onkologisk afdeling 	<ul style="list-style-type: none"> • Pharynxcancer • Rhinopharynxcancer • Cavum oris cancer 	<p>Speciale specifikt kursus</p> <p>Selvstudie</p> <p>Mesterlære</p>	<p>Godkendt kursus</p> <p>Bedside</p> <p>Audit af 2 journaler (inkl. HH7)</p> <p>Porteføljeoptegnelser.</p>	H

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH9.	Beskrive behandlingsprincip, formål og komplikationer ved fjernelse af lymfeknuder som led i diagnostik, onkologisk udredning og/eller behandling Herunder kunne foretage selvstændig fjernelse af enkelt cervikal lymfeknude	<ul style="list-style-type: none"> • Selektiv halsdissektion level I-II-III • Selektiv halsdissektion level I-V • Radikal halsdissektion • Sentinel node 	Speciale specifikt kursus Mesterlære	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser.	F1
HH10.	Diagnosticere kirurgisk relevante sygdomme i glandula thyroidea i henhold til udredningsprogram (nationale vejledninger). Herunder foretage: <ul style="list-style-type: none"> • UL • FNA eller grov nål • Paraklinik • Informere om operationsrisici • Diagnosticere og behandle hormonelle konsekvenser og bivirkninger efter operation 	<ul style="list-style-type: none"> • Solitær knude i gl. thyroidea • Struma • Postoperativ hypoparathyroidisme 	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	H
HH11.	Kendskab til hyperparathyroidisme og kirurgisk behandling heraf. Herunder foretage: <ul style="list-style-type: none"> • Tolkning af parakliniske undersøgelser • Diagnosticere og behandle hormonelle konsekvenser og bivirkninger efter operation 	<ul style="list-style-type: none"> • Primær og tertiær hyperparathyroidisme 			H
HH12.	Redegøre for teoretiske forhold ved anvendelse af UL og udføre systematisk UL-undersøgelse af hals.	<ul style="list-style-type: none"> • Gl. thyroidea • Gl. submandibularis • Gl. parotis • Anvende doppler til bedømmelse af flow • Lymfeknude diagnostik, • UL vejledt FNA • Beskrivelse af patologiske fund 	Speciale specifikt kursus Mesterlære	Godkendt kursus Skanninger godkendt ved supervision Bedside Porteføljeoptegnelser	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH13.	Diagnosticere og behandle sialolithiasis, sialoadenitis og sialose: <ul style="list-style-type: none"> • Kendskab til sialoendoskopi • Foretage UL og FNA af spytkirtel • Paraklinik • Fjerne spytsten i ductus submandibularis • Superviseret fjernelse af gl. submandibularis • 	<ul style="list-style-type: none"> • Sarkoidose • Ranula • Autoimmune lidelser • Mb Sjøgren 	Speciale specifikt kursus Mesterlære Selvstudie	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	H
HH14.	Udrede neoplasier i gl. parotis og submandibularis, sublingualis og de små spytkirtler.	<ul style="list-style-type: none"> • Foretage FNA evt. UL-vejledt • Have kendskab til pakkeforløb og national vejledning for spytkirtelkræft (DAHANCA) • Have kendskab til almindelig benign histologisk diagnoser ved neoplasier i spytkirtler og samt prognose. • Have kendskab til behandling af kirurgiske komplikationer, herunder Freys syndrom, paralyse af n.facialis Informere patienten om kirurgiske risici ved spytkirtelkirurgi	Mesterlære Speciale specifikt kursus Selvstudie	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser	F1
HH15.	Modtage, udrede og behandle såvel konservativt som kirurgisk patienter med ætsninger og fremmedlegemer i spiserør, samt redegøre behandling af eventuelle komplikationer	<ul style="list-style-type: none"> • Udføre fleksibel og rigid øsofagoscopi • Konservativ behandling • Medicinsk behandling 	Speciale specifikt kursus Mesterlære	Godkendt kursus Bedside Porteføljeoptegnelser	F1
HH16.	Modtage, udrede og behandle patienter med fremmedlegemer i bronkierne	<ul style="list-style-type: none"> • Foretage rigid bronkoskopi • Foretage fleksibel bronkoskopi 	Speciale specifikt kursus Færdighedstræning Mesterlære	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser Bedside	H

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
HH17.	Redegøre for biologiske effekter af ioniserende stråling samt de forskellige behandlingsmodaliteter	<ul style="list-style-type: none"> • Konventionel strålebehandling • Hyperfraktionering • Hypofraktionering • Accelereret strålebehandling • IMRT • Konkomittant kemo-radioterapi • Radiosensitizer 	Speciale specifikt kursus Fokuseret ophold Selvstudie	Godkendt kursus	O
HH18.	Kende principper og indikationer for strålebehandling og systemisk anti-neoplastisk behandling med kurativt og palliativt sigte	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere patientens komorbide tilstand • Indtegning af konturer i samarbejde med radiolog. 	Speciale specifikt kursus Fokuseret ophold Selvstudie	Godkendt kursus	O
HH19.	Informere om, diagnosticere og behandle de almindeligste forekommende tidlige og sene komplikationer til strålebehandling	<ul style="list-style-type: none"> • Dysfagi • Mundtørhed • Hudforandringer • Slimhindeforandringer • Osteoradionekrose 	Speciale specifikt kursus Fokuseret ophold Selvstudie	Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	O
HH20.	Varetage anamnese, diagnosticering og igangsætte udredning af snorken og søvnapnø Kunne rådgive om profylakse og henvise til behandling: <ul style="list-style-type: none"> • Kendskab til udrednings-program 	<ul style="list-style-type: none"> • Søvnmonitorering • Kendskab til CPAP- og BIPAP-behandling • Kendskab til kirurgiske teknikker 	Mesterlære Speciale specifikt kursus	Bedside Godkendt kursus Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case	P

Kommunikator (KU)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
KU1.	Formidle besked om livstruende sygdom og sikre patientens forståelse		U-kursus i kommunikation Mesterlære i klinisk arbejde, Feedback Fokuseret ophold på onkologisk afdeling. Cases i portefølje	Godkendt U-kursus i kommunikation Porteføljeoptegnelser med diskussion af 1 case Vejledersamtale	O
KU2.	Etablere forståelig kommunikation mellem de ansvarlige sundhedsmedarbejdere, patienten og dennes pårørende		Mesterlære i klinisk arbejde Feedback Opgave (deltage i arbejdet med patient-informationsmateriale)	Observation af klinisk arbejde Vurdering af opgave Vejledersamtale 360-graders feedbacken	F1
KU3.	Kommunikere med personer, hvor kommunikationen kan være vanskelig, herunder med hørenedsættelse, psykisk syge, personer med anden etnisk-kulturel baggrund og akut kriseramte.		Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold Feedback	Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1
KU4.	Kommunikere med børn og forældre, herunder kunne etablere kontakt til børn i undersøgelsessituationer		Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold Feedback	Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1
KU5	Samarbejde med læger fra andre specialer herunder samarbejde i tværfagligt teams.	Tværfagligt kursus i ledelse(LAS) Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold		Godkendt kursus 360-graders feedbacken Vejledersamtale	F1
KU6.	Samarbejde skriftligt med læger fra andre afdelinger og i primærsektor (epikriser, henvisninger etc)	Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold Audit		Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale Porteføljevurdering Audit af 2 henvisninger og 2 epikriser	F1
KU7.	Samarbejde med palliative team,			Observation af klinisk arbejde	F1

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
	praksissektor, hjemmesygeplejerske eller onkologisk afdeling f.eks. om den terminale patient	Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold		Vejledersamtale	
KU8.	Kende og anerkende andre medarbejdergruppers ekspertise og rolle f.eks. sygeplejersker, audiologiassistenter, audiologopæder, teknikere m.fl.	Varetagelse af praktisk arbejde		Observation af klinisk arbejde	F1
KU9.	Fungere i et interdisciplinært team (f.eks. cochlear implant team, thyroideateam) og kunne påtage sig en ledende rolle i et team	Varetagelse af praktisk arbejde		Observation af klinisk arbejde	F1

Sundhedsfremmer (SU)

	Kompetence	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
SU1.	Rådgive om sundhedsfremmende adfærd af betydning otorhinolaryngologi, herunder tobak, alkohol, ernæring og støj, livsstilsproblemer		Udarbejdelse af opgave (indgå i udarbejdelse af patient-informationsmateriale) Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Bedømmelse af opgave (patient-informationsmateriale) Observation af klinisk arbejde Portefølgeoptegnelse med diskussion af 2 cases	F1
SU2.	Anvende gældende lovgivning og retningslinjer for mistanke om arbejdsbetinget sygdomme, herunder kunne informere patient og pårørende, og foretage relevante anmeldelser.	.	Diverse U-kurser Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Godkendte U-kurser Observation af klinisk arbejde	A
SU3.	Redegøre for høreomsorgens organisering, således at patienter med hørenedsættelse kan	<ul style="list-style-type: none"> Herunder tilbud om hørepædagogisk vejledning og 	Gruppediskussion og teoretisk kursus	Vejledersamtale Godkendt kursus	A

	Kompetence	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
	rådgives og visiteres hensigtsmæssigt.	høretekniske hjælpemidler			
SU4.	Vejlede om profylakse for at forhindre eller begrænse udvikling af hørenedsættelse hos børn og voksne		Gruppediskussion og varetagelse af praktisk arbejde	Vejledersamtale	A
SU5.	Redegøre for anmeldelsespligten for erhvervsbetinget høreskade	<ul style="list-style-type: none"> Udfylde de gældende blanketter 	Varetagelse af praktisk arbejde og teoretisk kursus	Vejledersamtale Godkendt kursus	A

Leder/administrator (LA)

	Kompetence	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
LA1.	Udarbejde kliniske vejledninger og andre instruktioner for arbejdsopgaver i en afdeling		Opgave (udarbejde klinisk vejledning)	Bedømmelse af opgave (klinisk vejledning)	F1
LA2.	Visitere patienter i forhold til gældende regler om frit sygehusvalg og vurdere henvisninger i forhold til behandlingsbehov.		Tværfagligt kursus i ledelse og administration Mesterlære i klinisk arbejde (dvs. at deltage med speciallæge i visitation)	Godkendt U-kursus i ledelse Observation af klinisk arbejde	F1
LA3.	Redegøre for lovgivning og regelsæt for journalindsigt, klageadgang og patientforsikring		U-kursus	Godkendt U-kursus	F1
LA4.	Lede en klinisk situation, hvor teamet er tværfagligt sammensat, herunder indtage en lederrolle i akutte, kritiske situationer, herunder prioritere arbejdet, lede og organisere behandlingen af den kritisk syge patient		Tværfagligt kursus i ledelse Mesterlære i klinisk arbejde Simulator træning	Godkendt tværfagligt kursus 360-graders feedbacken Vejledersamtale	F1
LA5.	Planlægge det daglige arbejde i afdelingen		Indgå i arbejdstilrettelæggelse	Vejledersamtale	F1
LA6.	Kendskab til rationel	<ul style="list-style-type: none"> Praksisstyring 	Mesterlære i klinisk	Observation af	P

	Kompetence	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
	praksisdrift	(daglige drift; personale; økonomi) <ul style="list-style-type: none"> • Behandlingskodning • Ydelsesregistrering 	arbejde	dagligt arbejde og styring	
LA7.	Udføre en korrekt diagnosekodning og ydelsesregistrering		U-kursus Audit af kodninger	Godkendt teoretiske kursus Observation af klinisk arbejde Audit af 2 epikriser	F1

Akademiker

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
LA8.	Anvende evidensbaseret medicin herunder: <ul style="list-style-type: none"> • formulere et problem • søge litteratur • tolke litteraturen • sammenfatte resultaterne • formidle resultaterne 		Forskningstrænings modul som led i den lægelige videreuddannelse I portefølje samle litteratursøgninger Dokumentation i portefølje for fremlæggelse ved afdelingsundervisning, konference eller journalclub	Godkendt kursus eller dispensation for deltagelse i forskningstræningsmodul Porteføljevurdering af litteratursøgninger og fremlæggelser Proces- og resultat-evaluering	H
LA9.	Opsøge, vurdere og formidle ny viden indenfor speciallets og tilgrænsende specialers emnekreds		Forskningstræning modul som led i den lægelige videreuddannelse	Godkendt kursus eller dispensation for deltagelse i forskningstræningsmodul	H
LA10.	Undervise studenter, kolleger og andet personale		Dokumentation i portefølje for: Undervisning af andre og fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konference Vejlederfunktion	Porteføljevurdering Vejledersamtale	H

Professionel (PR)

	Kompetencer	Eksempler	Læringsstrategi	Evalueringsstrategi	
PR1.	Fastholde og udvikle egen faglig kompetence		Selvstudium I portefølje samle dokumentation for: Undervisning af andre og fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konferencer	Vejledersamtale Porteføljevurdering	F1
PR2.	Vurdere og handle på etiske problemer, som optræder i det kliniske arbejde, herunder de etiske problemer der knytter sig til screening, genetisk rådgivning, genoplivning mv.	<ul style="list-style-type: none"> • Udføre etisk analyse af klinisk problem • Motivere valg fra etiske betragtninger • Kommunikere etiske overvejelser til sundhedspersonale, patienter og pårørende 	Diverse teoretiske kurser Mesterlære i klinisk arbejde I portefølje samle eksempler	Godkendt teoretiske kurser Observation af klinisk arbejde Porteføljevurdering Vejledersamtale	F1
PR3.	Prioritere egen arbejdsindsats og prioritere mellem forskellige arbejdsfunktioner		Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1
PR4.	Udvide passende personlige og mellemmenneskelig professionel adfærd		Mesterlære i klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Observation af klinisk arbejde Vejledersamtale	F1

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder

De angivne læringsmetoder og kompetencevurderingsmetoder for hoveduddannelse afviger ikke fra målbeskrivelse for speciallægeuddannelse i Oto-rhino-laryngologi.

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og er beskrevet i målbeskrivelsen og organiseres via specialeselskabet

<http://www.dsohh.dk/speciale.htm>

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

Ud over nedenstående korte beskrivelser henvises til målbeskrivelsen og hjemmeside for kursusbeskrivelse ved det regionale videreuddannelsessekretariat og Sundhedsstyrelsen:

(<https://videreuddannelsen-syd.dk/wm526884> og

<https://www.sst.dk/da/Viden/Uddannelse/Uddannelse-af-speciallaeger/Generelle-kurser>)

Forskningstræning

<https://videreuddannelsen-syd.dk/default.asp?id=530740>

Forskningstræningen skal opbygge kompetencer til at opsøge, vurdere og udvikle ny viden samt til at overføre denne viden til praktisk klinisk brug. Dette skal danne basis for livslang læring. Desuden skal forskningstræningen sikre, at lægen arbejder evidensbaseret på grundlag af den til enhver tid eksisterende viden.

Når speciallægeuddannelsen er gennemført skal lægen kunne:

- Formulere en problemstilling med udgangspunkt i en aktuel klinisk praksis inden for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden omkring problemstillingen
- Gennemføre en systematisk eftersporning i forskningslitteraturen til at belyse den valgte problemstilling
- Fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis
- Vurdere eventuelle organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af at ændre praksis gennem udnyttelse af viden erhvervet ved litteraturgennemgangen
- Formidle resultatet af litteraturgennemgangen samt eventuelle øvrige overvejelser

Forskningstræningen skal være afsluttet senest 6 måneder før afslutningen af speciallægeuddannelsen.

Det tilrådes, at man hurtigst muligt efter opstart i hoveduddannelsesforløb får tilmeldt sig Grundkursus I og II på Syddansk Universitet – antallet af pladser er begrænset og princippet om "først til mølle anvendes".

Læs mere om tilmelding på ovenstående link.

Den specialearrangerede del af kursus indeholder blandt andet:

- Fremlægning og feedback på eget projektforslag
- "Den gode projektbeskrivelse"
- Litteratursøgning – specialespecifik "brush up"
- Praktisk anvendelse af Reference Manager
- Statistik i klinisk forskning
- Statistisk workshop med drøftelse af egne projekter i plenum
- Præsentationsteknik – "det gode foredrag"

- Praktisk anvendelse af Power Point
- Opsætning af poster
- Videnskabeligt møde med præsentation af egne resultater

Tid til forskningstræning

Til forskningstræningsmodulet afsættes 20 arbejdsdage - heraf 10 dage til teoretisk uddannelse og 10 dage til forskningsprojekt. Der kan holdes fri med løn fra den afdeling, hvor man er ansat. Kursusdage med fremmøde er fastlagte og skal overholdes. Dage til hjemmearbejde og forskningsprojekt skal i god tid planlægges med afdelingsledelsen. Til projektet er afsat 10 arbejdsdage.

Fokuseret ophold

Det onkologiske ophold har til formål at bibringe den uddannelsessøgende læge kendskab til radio-terapi med planlægning af dosis og felter, kemoterapi, palliative tiltag og opfølgingsforløb. Samtidig vil opholdet kunne synliggøre vigtigheden af det multidisciplinære samarbejde.

Ramme for det fokuserede ophold:

Opholdet orienteres omkring ”den oto-rhino-laryngologiske kræftpatients vej gennem den onkologiske afdeling”, idet den uddannelsessøgende de første 2 af 4 uger følger de onkologiske behandlere under visitations-, behandlings- og opfølgingskonsultationer, tillige under stuegang og eventuelle plejeprocedurer. De næste 2 uger har den uddannelsessøgende egen funktion i det onkologiske ØNH-ambulatorium, med en navngiven onkologisk supervisor tilknyttet, således at der kan indhentes råd og vejledning efter behov. Opholdet er uden vagter.

Teoretisk viden tilegnes ved selvstudier af anvist litteratur og ved løbende samtaler med de onkologiske læger. Kursisten tildeles en onkologisk supervisor (onkologisk speciallæge).

Skriftlig rapport:

Den uddannelsessøgende læge udfærdiger under opholdet en skriftlig fremlægning af et patient-forløb efter eget valg. Rapporten skal minimum fylde en og max. to A4-sider, og skal afleveres til gennemsyn ved den onkologiske supervisor inden opholdets afslutning. Den onkologiske supervisor kvitterer for aflevering og gennemsyn i kursistens logbog.

Skriftlig evaluering af opholdet:

Den uddannelsessøgende skal desuden udfærdige en skriftlig evaluering af opholdet, herunder obligatorisk kritik og forslag til forbedringer (max. en A4-side). Evaluering tilsendes formanden for Det Regionale Uddannelsesudvalg for Oto-rhino-laryngologi uddannelsesansvarlig overlæge John Jakobsen senest en uge efter afsluttet ophold.

Formanden samler evalueringer og afrapporterer til årsmødet i DSOHs uddannelsesudvalg.

4. Uddannelsesvejledning

Organisering

Afdelingsledelsen har uddelegeret det formelle og organisatoriske ansvar for den lægelige videreuddannelse til den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO), som tilrettelægger den enkeltes læges uddannelsesplan i afdelingen. UAO har så vidt muligt taget de kurser, der er tilgængelige for UAO i regionen, og det tilstræbes at alle hovedvejledere har vejlederkursus. 32

Uddannelsesplan

Der udarbejdes individuel uddannelsesplan for den enkelte uddannelseslæge. Formålet med uddannelsesplanen er konkretisering af kompetenceopnåelsen.

Uddannelsesvejledning

Der udpeges en hovedvejleder for den uddannelsessøgende og der forestås en introduktion til afdelingen, introduktionssamtale, justeringssamtaler og evalueringssamtale. UAO deltager ved behov i samtalerne, dersom enten hovedvejleder eller uddannelsessøgende ønsker det. Antallet af justeringssamtaler vurderes ad hoc. Dersom det vurderes, at der er problemer med at opnå de forventede kompetencer som planlagt, kan PUF-lektoren inddrages.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere og det tilstræbes at der gives direkte feedback på det daglige arbejde, mens mere generelle ting samles og hovedvejlederen inddrages, hvis der er et behov. Godkendelse af de generelle kompetencemål kan foretages af en af afdelingens overlæger, men det påhviler den UAO at sikre sig, at de fortløbende kan underskrives, som det er planlagt i ovenstående.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Alle ansættelsesforløb, som den uddannelsessøgende læge deltager i, skal evalueres via den elektroniske [logbog](#).

Alle læger får ved uddannelsesstart tilsendt en adgangskode til systemet. Denne kode skal gemmes og anvendes ved evaluering af alle fremtidige ansættelser i løbet af speciallægeuddannelsen. Ved afslutningen af et delforløb vil systemet via mail eller sms minde uddannelseslægen om at evaluere det aktuelle forløb. Det er derfor vigtigt, at systemet er opdateret med gældende mobilnummer og e-mailadresse. Når der er foretaget en evaluering, vil den til afdelingen tilknyttede ledende og uddannelsesansvarlige overlæge modtage en mail med evalueringen. Ingen andre får en kopi, så alle andre overlæger og vejledere kender ikke til evalueringen.

Bekendtgørelsen om uddannelse af speciallæger stiller krav om, at yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne skal offentliggøres, hvilket i anonymiseret form ligeledes sker på www.evaluer.dk.

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger på de uddannelsesgivende afdelinger i Region Syddanmark

Øre- næse- halskirurgisk afdeling F, OUH Svendborg

Uddannelsesansvarlig overlæge Michael Dahlstrøm

<http://www.ouh.dk/default.asp?id=359371>

Øre-Næse-Halsafdelingen, Sygehus Sønderjylland

Uddannelsesansvarlig overlæge Susanne Holm Nielsen

<http://www.sygehussonderjylland.dk/wm403877>

Øre-Næse-Halsafdelingen, Sydvestjysk Sygehus Esbjerg

Uddannelsesansvarlig overlæge Jakob Matthisson

<http://www.sydvestjysksygehus.dk/wm229292>

Øre- Næse- Halsafdelingen og Høreklubben, Vejle Sygehus

Uddannelsesansvarlig overlæge Joyce Schultz

<http://www.sygehuslillebaelt.dk/wm257723>

Øre- næse- halskirurgisk afdeling F og Høreklubben, OUH Odense

Uddannelsesansvarlig overlæge Bahareh Philipsen

<https://ouh.dk/til-patienter-og-parorende/svendborg/afdelinger/f-ore-naese-hals-horeklubben-afdeling-f>

Ørelægerne Fredericia

Speciallæge Christian Heidemann

<http://www.oerelaegernefredericia.dk/>

Øre-næse-halsklubben Middelfart

Speciallæge Søren Fast

[Øre-næse-halsklubben Middelfart \(oerelaegenmiddelfart.dk\)](http://www.oerelaegenmiddelfart.dk)

Forskningstræningsleder

Klinisk professor, Ph.D. Christian Godballe

<https://ouh.dk/forskning-og-innovation/forsknings-og-innovationscentre>

Lektor i medicinsk pædagogik:

Findes på Den Lægelige Videreuddannelses hjemmeside

<https://videreuddannelsen-syd.dk/wm532283>

DSOHH

<http://www.dsohh.dk>

Sundhedsstyrelsen

www.SST.dk

Det regionale sekretariat for lægelige videreuddannelse i

Videreuddannelsesregion Syd:

www.videreuddannelsen-syd.dk